

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Koulutusliikelaitoksen kirjanpidon mukainen tulos kesäkuun lopussa on 1 117 875 € ylijäämäinen, mutta Valtiokonttorin vaatiman tilastointitavan vuoksi kesäkuussa maksetut lomarahat on siirretty heinäkuun kuluksi, kuten on toimittu koko kaupungin osalta. Mikäli maksetut lomarahat näkyisivät kesäkuun kustannuksena, olisi koulutusliikelaitoksen kesäkuun lopun tulos noin 187 500 € ylijäämäinen.

Kuluvan vuoden rahoituspäätös ammatillisen koulutuksen eli KAO:n osalta on noin 29,5 M euroa, kun KAO:n talousarviossa valtionosuusien määräksi on arvioitu 28,3 M euroa. Lisäksi vuoden ensimmäisessä lisäsuoritehaussa KAO sai valtionosuutta oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun 85 472 euroa. Lukion osalta kuluvan vuoden rahoituspäätös on 4,1 M euroa. Lukion osalta talousarvioon budjetoitiin valtionosuutta noin 3,9 M euroa. Rahoituspäätösten mukaisesti koulutusliikelaitoksen valtionosuus kuluvan vuoden osalta on 33,6 M euroa, eli n. 1,4 M euroa talousarviota enemmän.

Osavuosisiraportissa esitetty tuloslaskelma sisältää poikkeuksellisesti myös liikelaitoksen sisäiset tilit. Normaalisissa kuukausiraportoinnissa koulutusliikelaitoksen tuloslaskelma esitetään ulkoisena tuloslaskelmana ilman sisäisiä eriä.

Johtokuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallisia tavoitteita on edistetty suunnitelmallisesti seuraavasti:

Elinvoima ja osaaminen

- Koulutusliikelaitokseen vahva toimijuus toteutuu hakijamäärillä mitattaessa. Yhteishaussa ammatillisen ja lukiokoulutuksen ensisijaiset hakijamäärät ja ammatillisen koulutuksen jatkuvan haun hakijamäärät täyttivät tavoitteiden mukaisesti.
- Koulutustarjonta sekä KLL:n ja KAMK Oy:n yhteistyö ovat toteutuneet osittain ensimmäisen puolivuotiskauden aikana, sillä näitä toiminnallisia tavoitteita edistetään koko vuoden ajan.
- Ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyys toteutuu osittain. Ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyyttä mitataan puolivuositain toteutettavalla työpaikkaohjaakyselyllä, joten tätä toiminnallista tavoitetta edistetään myös jälkimmäisellä puolivuotiskaudella. Vastausprosenttia pyritään nostamaan elokuun kyselyssä kannustavalla ja [vastaamisen merkitystä korostavalla viestinnällä](#). Vastaamisella vaikutetaan KAO:n saamaan vaikuttavuusrahoitukseen.
- Opiskelijoiden työllistyminen ja jatko-opintoihin siirtyminen toteutuu osittain, sillä toteutuminen edistyy koko vuoden. Kajaanin lukion tieto jää hiukan tavoitteesta, ja päivittyy syksyn aikana tuoreemmaksi. KAO:n osalta vastausprosenttia olisi hyvä saada nostettua. Tähän vaikutetaan korostamalla palautteen antamisen vaikutusta KAO:n vaikuttavuusrahoitukseen.

Lapset ja nuoret

- Opiskelijoiden viihtyvyys ja tyytyväisyys opiskeluunsa on toteutunut osittain suosittelun osalta. Kajaanin lukion tieto jää hiukan tavoitteesta. KAO:n osalta vastausprosenttia olisi hyvä saada nostettua. Vastaamisella vaikutetaan KAO:n saamaan vaikuttavuusrahoitukseen, joten vastaamisen merkitystä on korostettu ja korostetaan yhä enemmän jatkossa. Eroaminen opiskeluista on puolestaan tavoitteita pienempi kummassakin oppilaitoksessa.

Kestävä kehitys

- Koulutusliikelaitos toimii kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti -tavoite täyttyy osittain OKKA-sertifioinnin ollessa vaiheessa Kajaanin lukiolla.

Graniteen kirjattujen riskien toteuma ja hallintakeino

2.1.1. Osaavan työvoiman saatavuus: Osaavaa ja pätevää henkilökunta ei saada rekrytoitua, mikä hankaloittaa liikelaitoksen perustoimintaa.

- Toteutunut riski, luokka 3: Tietyillä aloilla, kuten teknologia-aloilla, ja lukiolla on hankaluuksia saada palkattua opetushenkilöstöä. Soveltuvia hakijoita on vähän.
- Hallintakeino: Pilotoidaan KLL:ssä henkilöstön yhteiskäyttöä ja vahvistetaan henkilöstön pitovoimaa osaamisen ja esihenkilötyön kehittämisellä.

2.2.1. Asuntoloiden kuntoon liittyvien korjausinvestointien laukeaminen: Asuntoloiden käyttötarve tulevaisuudessa epävarmaa, josta johtuen asuntojen korjauksia siirretty.

- Toteutunut riski, luokka 4: Omistaja ei ole päättänyt OPPI3:n käytöstä tulevaisuudessa. Asuntolatoiminta on tärkeä osa koulutuksen järjestämistä. Asuntolapaikan saanti vaikuttaa oleellisesti oppivelvollisen tulemiseen KAO:lle. Tilanne koskettaa osittain myös lukiota.
- Hallintakeino: Oppi 3 rakennuksen kohtalo selvitetään pikaisesti, ja samalla suunnitellaan vaihtoehtoisia asuntolaratkaisuja.

2.3.1. Tietohallinnon uudelleen organisoinnin vaikutukset kokonaisuuden hallintaan ja kustannuksiin.

- Toteutunut riski, luokka 4: Tietohallinnon uudistuksen toteutus on johtanut siihen, että it-palveluita, infrastruktuuri- ja kapasiteettipalveluita sekä tietojohdamista ei ole kehitetty tarvittavalla tavalla. Tämän vuoksi digipalvelukokonaisuus on jäänyt jälkeen kehityksestä, mikä heikentää koulutuspalveluiden ja niitä tukevien palveluiden tarvelähtöisiä, laadukkaita ja oikea-aikaisia toteutuksia.
- Hallintakeino: Uudistetaan yhteistyö ja sopimukset omistajan ja KAMK Oy:n kanssa. Uudistuksen vastinpariksi toteutetaan KLL:n digipalveluiden kehittämissuunnitelma. Yhteistyöllä tuotetaan tietohallinnon peruspalvelut ja KLL:n omana tuotantona huolehditaan toisella asteella tarvittavat palvelut, joissa tarvitaan koulutustasokohtaista erityisosaamista.

Sitova tavoite	Tavoite 2023	Toteutunut 30.6.	Tila
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko		Toteutuu
Tilikauden ylijäämä	Ylijäämä ennen varauksia > 0 euroa	Koulutusliikelaitoksen ylijäämä 30.6.2023 on 1 117 875 €.	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2023	Toteutunut 30.6.	Tila
Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koillismaalla.	KAO: Yhteishaun ensisijaiset hakijat KAO: Jatkuvan haun hakijamäärä Lukio: Yhteishaun ensisijaiset hakijat	KAO: Yhteishaussa ensisijaisia hakijoita > 520 KAO: Jatkuvan haun kautta hakeneita henkilöitä >1800 Lukio: Yhteishaussa ensisijaisia hakijoita > 180	KAO yhteishaun ensisijaisia hakijoita: 567 KAO jatkuvan haun hakijoita: 1077 hakijaa, joiden hetu tiedossa. 12kk liukuva summa on 1851. Lukio: 183	Toteutuu
Koulutustarjontamme on laaja-alaista ja se palvelee aluetta ja yksittäistä asiakasta	KAO: Koko tutkinnon suoritukset KAO: Tutkinnon osan tai osien suoritukset Lukio: Ylioppilastutkinon suorittaneet	KAO: Koko tutkinnon suorituksia on 1100 (saman verran kuin arvio vuodelle 2022). Lukio: Ylioppilastutkinon suorittaneita on 154 (Saman verran kuin arvio vuodelle 2022)	KAO: 1.1. - 30.6.2023 oli 657 tutkinnon suorittanutta. Vuonna 2022 oli alkuvuoden aikana 741 tutkinnon suorittanutta. Loppuvuodelle on arvioiden mukaan tulossa vielä noin 450 tutkinnon suoritusta, joten tavoitteeseen on mahdollista päästä. Lukio: 3.6.2023 valkolakin sai 123 ylioppilasta, joista 8 on suorittanut kaksi tutkintoa.	Toteutuu osittain
Ammatillista koulutusta toteutetaan työelämälähtöisesti.	KAO: Työpaikkaohjaajien palautteiden keskiarvo KAO: Työpaikkakyselyiden keskiarvo	KAO: Työpaikkaohjaajien palautteiden keskiarvo > 4.0 asteikolla 1-5 KAO: Työpaikkakyselyiden keskiarvo > 4.0 asteikolla 1-5	KAO Työpaikkaohjaajakysely: 4,2 (vastaajia 492/1913 eli vastausprosentti 25,7 ja vastausten kohteena 944/3807 tutkinnon osaa) KAO Työpaikkakysely 4,0 (vastaajia 231/867 eli vastausprosentti 26,6)	Toteutuu osittain
Opiskelijat työllistyvät opintojen päätyttyä tai jatkavat opintojaan.	Päätökyselyn opiskelijan arvio tilanteesta opiskelujen jälkeen KAO:ssa Lukion opiskelijoiden sijoittuminen	KAO: Valmistunut opiskelija arvioi olevansa töissä toisen palveluksessa, opiskelija tai yrittäjä	KAO: 90,8 % (Kysymykseen vastannut töissä/opiskelija/yrittäjä 354/390 vastaajasta. Kyselyitä lähetetty 689	Toteutuu osittain

		opintojen jälkeen > 90 % Lukio: Valmistuneista on töissä tai jatko-opinnoissa useampi kuin 83 % (Arvio vuodelle 2021 on 83 %. Tiedot saadaan noin 2 vuoden viiveellä)	kpl, vastausprosentti 56,6 %.) Lukio: 80,4 % (Tuorein tieto on vuonna 2020 valmistuneet)	
KLL ja KAMK tekevät yhteistyötä opiskelijoiden ja alueen työelämän osaamistarpeiden täyttämiseksi.	KLL-KAMK yhteistyön määrä	KLL-KAMK yhteistyötä kehittävä työryhmä on perustettu ja se on laatinut yhteistyölle painopistealueet ja toimenpiteet.	On aloitettu KAMK Oy:n kanssa johdon ja johtoryhmien yhteistyö ja säännöllisiä tapaamisia on huhti/toukokuusta alkaen. Painopisteitä ja toimenpiteitä työpajailtiin 26.5. Yhteistyön kehittämistä projektoidaan työpajan pohjalta alkusyksyn aikana, ja projektin kesto olisi alustavasti 12/2024 saakka. KAMK-start-opiskelijoita on KAO:ssa 20 ja Kajaanin lukiolla 12. KAMK Oy:n kanssa yhteisiä hankkeita on kaksi: Titity - Tilalta tietoon ja työelämään sekä MetalBoost.	Toteutuu osittain

Lapset ja nuoret

Koulutusliikelaitoksen opiskelijat viihtyvät ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	KAO: Opiskelijoiden päätökselyn suosittelisitko kysymys (0-10) Lukio: Opiskelijakyselyn Voin suositella Kajaanin lukiota muille	KAO: Opiskelijoiden päätökselyn suosittelisitko kysymyksen keskiarvo > 8,5 asteikolla 0-10 Lukio: Opiskelijakyselyn Voin suositella Kajaanin lukiota muille keskiarvo > 4,5	KAO: 8,7 (vastaajia 390 opiskelijaa, kyselyitä lähetetty 689 kpl, vastausprosentti 56,6.) Lukio: 4,33 (vastaajia 24 opiskelijaa, vastausprosentti 19,5.)	Toteutuu osittain
Koulutusliikelaitoksen opiskelija viihtyvät ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	KAO: Katsotaan eronneeksi %	KAO: Katsotaan eronneeksi % on pienempi kuin 11,2 %	KAO: alkuvuonna eronnut 6,4 %. Vuotta	Toteutuu

	Lukio: Katsotaan eronneeksi %	(Pienempi kuin arvio vuodelle 2022) Lukio: Katsotaan eronneeksi % on pienempi vuositasolla kuin 12,4 % (Koko Suomen lukio-opiskelijoiden eroprocentti)	aiemmin vastaava luku ollut 7,4 %, Lukio: Alkuvuonna eronnut 2,6%, kun koko maan eroprocentti vastaavalla ajalla 5,4%.	
--	-------------------------------	---	---	--

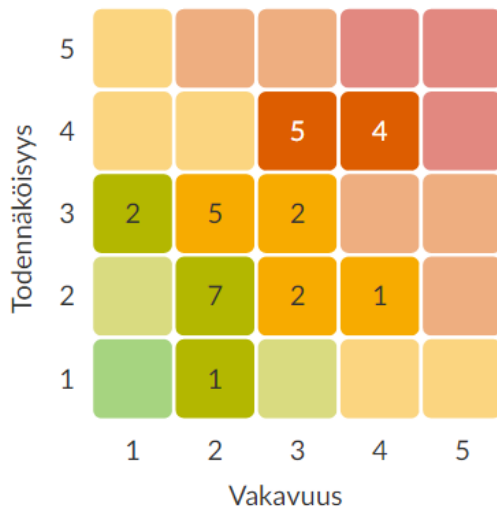
Kestävä kehitys

Koulutusliikelaitos toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	KAO: Keke-sertifioinnin kattavuus Lukio: Keke-sertifiointi	KAO: Kaikki alat sertifioitu Lukio: Lukio sertifioitu	KAO: Sertifioitu Lukio: Ei ole sertifioitu. Alkukysely on tehty ja työryhmä työstää kyselyn pohjalta syksyn aikana suunnitelman OKKA-säätiön auditoinnin perustaksi.	Toteutuu osittain ■
--	---	--	---	----------------------------

Riskienhallinta

20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

Koulutusliikelaitoksen kymmenen ensimmäistä merkittävintä riskiä:

Kohde	Riski	RL	↓	Tila	Hall. %	Toteutuneet riskit	Päivitetty
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Työn vaatavuudet kasvavat ja voi aiheuttaa osalle henkilöstöä jaksamisen haasteita.	16		Seurannassa	0%		09.08.2023
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Asuntoloiden kuntoon liittyvien korjausinvestointien laukeaminen	16		Seurannassa	33%	1 kpl	09.08.2023
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Tietohallinnon uudelleen organisoinnin vaikutukset kokonaisuuden hallintaan ja kustannuksiin.	16		Seurannassa	33%	2 kpl	09.08.2023
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Osaavan työvoiman saatavuus.	16		Seurannassa	0%	2 kpl	09.08.2023
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Organisaation johdon varahenkilöjärjestelmä on haavoittuvainen. Osaaminen ja vastuut ovat yksittäisten ihmisten varassa.	12		Seurannassa	0%	1 kpl	09.08.2023
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Opetustoiminta ja siihen liittyvien prosessien tasalaatuisuus.	12		Seurannassa	0%		09.08.2023
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuosittaiset heilahtelut.	12		Seurannassa	0%	1 kpl	09.08.2023
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Kiinteistöjen määrä ja käyttöaste ei ole taloudellisesti kannattavalla tasolla.	12		Seurannassa	0%		09.08.2023
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Alueen työvoimapulaan vastaaminen.	12		Seurannassa	0%		09.08.2023
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Uhkaavat tilanteet sisäisten tai ulkoisten henkilöiden taholta.	9		Seurannassa	100%	1 kpl	11.08.2023

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 30.6.
Talousraportointi	<p>Talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä uudistuksessa (TaHe) on kirjaussuunnitelmaa uudistettu merkittävästi. Uusi kirjaussuunnitelma on otettu käyttöön vuoden 2023 talousarviosuunnittelussa. Tuottojen ja kulujen kirjaukset toteutetaan uuden kirjaussuunnitelman mukaisesti 1.1.2023 alkaen. Riittävä ohjeistus uudesta kirjaussuunnitelmasta on tarpeen. Esihenkilöiden tulee seurata kuukausittain vastuualueensa kulujen ja tuottojen kehittymistä suhteessa uuden kirjaussuunnitelman mukaiseen talousarvioon sekä puuttua mahdollisiin poikkeamiin. Esihenkilöt esittelevät esihenkilökokouksissa lyhyen katsauksen muodossa yksikkönsä toiminnasta ja taloudesta puolivuositain. Alojen taloustilannetta seurataan esihenkilöiden kokouksessa vähintään neljä kertaa vuodessa.</p> <p>Lisäksi koulutusliikelaitoksen taloudesta raportoidaan johtokunnassa.</p>	<p>Johto ja esihenkilöt seuraavat vastuualueensa talouden toteutumista arjessa. Koulutusliikelaitoksen taloutta ja tavoitteiden saavuttamista seurataan kuukausittain esihenkilökokouksissa. Mahdolliset poikkeamat selvitetään, niihin puututaan ja tehdään tarvittavat suunnan korjaustoimet. 1.6.2023 esihenkilökokouksessa on sovittu vuoden talousennusteen tekemisestä alkusyksyllä.</p> <p>Johtokunnassa on raportoitu koulutusliikelaitoksen taloudesta.</p> <p>Controller on järjestänyt esihenkilöille uuden 1.1.23 käyttöönotetun talousraportointijärjestelmän käyttökoulutusta. Talouden seuranta on hankaloittanut poistojen ja tukipalvelujen vyörytysmenojen puuttuminen kirjanpidosta ensimmäisten kuukausien ajalta.</p>
Taloussuunnittelu	<p>Seuraavan vuoden ja pitemmän aikavälin taloussuunnittelua tehdään pitkin vuotta. Ennen seuraavan vuoden talousarvion laatimista käydään tuloskeskustelut esihenkilöiden kanssa touko-kesäkuussa.</p>	<p>Vuoden 2024 suunnittelu ja valmistelu on aloitettu touko/kesäkuussa johdon, controllerin ja esihenkilöiden kesken. Tuloskeskustelurunkoa on uudistettu ja tuloskeskustelut ajoittuvat tänä vuonna elokuun alkupuolelle. Tähän vaikuttaa osaltaan järjestelmä uudistukset. Tuloskeskustelut toteutetaan päällikköpareittain vertaisnäkökulmaa hyödyntäen. Tuloskeskustelussa käydään läpi opiskelijamäärät ja -vuodet, joiden perusteella valtionosuusrahoitus kohdentuu toimipaikkoihin ja aloille. Lisäksi keskustellaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • ideat, näkymä, tarjonta ja näiden toteutumisen vaatimukset vuodelle 2024 • kehityskulut vuosille 2024-2026 • tehostamisedotukset • johtamista edistävästä toimista ja jatkuvan kehittämisen kehän

		toimintaperiaatteen käytöstä johtamisen välineenä.
Sopimushallinta	Sopimusten ja niiden luomisen vastuiden ja käytäntöjen läpikäyminen.	Sopimuksia on tarkasteltu suunnitelmallisesti, tehty ja valmisteltu tarvittavia toimenpiteitä sopimushallinnan käytänteiden parantamiseksi ja selkeyttämiseksi. Työ jatkuu syksyn ajan.

Koulutusliikelaitos toteuma 1-6 2023						
Tiliryhmä	Muutettu TA 2023	TA 1-6 2023	Toteutuma 1-6 2023	Jaksotettu erotus	Jäljellä oleva määräraha 2023	Edellinen vuosi toteuma 1-6 2022
Liikevaihto	6 835 138	2 050 541	2 450 370	399 829	6 025 477	3 562 213
Liiketoiminnan muut tuotot	35 531 310	17 765 655	17 411 280	-354 375	18 120 030	16 565 096
Materiaalit ja palvelut	-12 437 179	-6 442 365	-5 576 181	866 184	-8 501 708	-6 294 421
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 133 428	-981 377	-946 955	34 422	-1 186 473	-907 045
Palvelujen ostot	-10 303 751	-5 460 988	-4 629 225	831 763	-7 315 235	-5 387 376
Henkilöstökulut	-21 431 264	-10 287 007	-9 951 146	335 861	-11 480 117	-9 762 959
Poistot ja arvonalentumiset	-1 024 198	-491 615	-492 650	-1 035	-531 548	-532 985
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 024 198	-491 615	-492 650	-1 035	-531 548	-532 985
Liiketoiminnan muut kulut	-5 986 965	-3 053 352	-2 724 118	329 234	-3 262 848	-2 986 123
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 486 842	-458 143	1 121 229	1 579 372	365 613	550 821
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-11 778	-4 004	-3 355	649	-8 423	-1 753
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	1 475 065	-462 147	1 117 875	1 580 022	357 190	549 068
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	1 475 065	-462 147	1 117 875	1 580 022	357 190	549 068
Poistoeron lisäys (vähennys)	-164 678	-77 399		77 399	-164 678	212 645
Rahastojen lisäys (vähennys)	665 100	312 597		-312 597	665 100	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 975 487	-226 949	1 117 875	1 344 824	857 612	761 712